

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain 35 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi siirtää toimival-

taansa rakennerahastoaisoissa lääninhallituksille. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan keuhalla 2004.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Rakennerahastojen ohjelmakaudella 2000-2006 sosiaali- ja terveysministeriö osallistuu tavoitteita 1, 2 ja 3 varten laadittujen rakennerahasto-ohjelmien sekä Equal, Interreg III A ja Urban II yhteisöaloiteohjelmien toteuttamiseen. Vuotta 2004 koskevan valtion talousarvioesityksen mukaan on kyseisiin ohjelmiin vuodelle 2004 varattu Euroopan yhteisön rakennerahastovarojen myöntämisvaltuutta yhteensä 4,409 miljoonaa euroa. Rakennerahastojen varat tulevat Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta. Vuodelle 2004 ehdotetusta myöntämisvaltuudesta jakaantuu Euroopan aluekehitysrahastolle 1,263 miljoonaa euroa ja Euroopan sosiaalirahastolle 3,146 miljoonaa euroa. Rakennerahastovaroja koskeva kansallinen vastinrahoitus on talousarvion momentilla 33.01.62. Sosiaali- ja terveysministeriön rakennerahastohankkeiden hallinnointi on hoidettu sosiaali- ja terveysministeriön talous- ja suunnitteluosastolla. Hankkeiden maksatus on myös tapahtunut ministeriöstä käsin. Ministeriö on myös vastannut hankkeiden valvonnasta ja tarkastuksesta. Ministeriössä hankkeiden hallinnointia on hoitanut yksi virkamies kokopäivätoimisesti ja kaksi vir-

kamiestä osapäivätoimisesti. Vähäisten henkilöresurssein vuoksi ministeriöllä ei ole ollut mahdollisuutta osallistua maakunnan yhteistyöryhmien maakunnan yhteistyöasiakirjaa koskeviin neuvotteluihin. Joissakin maakunnan yhteistyöryhmissä on ministeriön puolesta ollut edustaja lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta. Yleensä edustaja on ollut lääninhallituksen sivistysosastolta. Interreg- ja Urban- yhteisöaloiteohjelmien osalta ministeriöllä on ollut edustaja ohjelmien hallintokomiteoissa. Sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä tällä hetkellä 120 rakennerahastoihin liittyvää hanketta.

Rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1260/1999 eräänä keskeisenä periaatteena on kumppanuus, jota toteuttavat alue- ja paikallishallintoviranomaiset sekä muut toimivaltaiset viranomaiset, talouselämän ja työmarkkinaosapuolet sekä muut siinä yhteydessä toimivaltaiset viranomaiset. Rakennerahastovarojen hallinnointiin muulla kuin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla osallistuvat keskeisesti maakunnan liitot, työvoima- ja elinkeinokeskukset, lääninhallitusten sivistysosastot ja alueelliset ympäristökeskukset.

Myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on tarve siirtää toimivaltaa ra-

kennerahastoasioissa sen hallinnonalan tehtäviä hoitaville viranomaisille. Siten voidaan tehostaa hallintoa, voimistaa alueellisten näkökohtien huomioonottamista hanketoiminnassa sekä lisätä paikallisen asiantuntemuksen hyödyntämistä. Tehtävien siirto alueviranomaisille on hallitusohjelman linjausten mukainen. Sen vuoksi ehdotetaan, että rakennerahastoasioiden hallintoon liittyviä tehtäviä voidaan siirtää lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoille. Tehtävien siirto on tarkoitettu toteutettavaksi antamalla asiasta sosiaali- ja terveysministeriön asetus.

Siirrettävät tehtävät käsittäisivät tuen hakemiseen, myöntämiseen, hankkeiden valvontaan ja tarkastukseen sekä niiden seurantaan liittyvät tehtävät. Lisäksi lääninhallitukset hoitaisivat tuen myöntämiseen liittyvän tiedottamisen, neuvonnan ja koulutuksen sekä vastaisivat tuen raportointiin liittyvistä tehtävistä sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriö osoittaisi hanketoimintaan myönnettävät varat lääninhallituksille ja hoitaisi myös eräitä muita rakennerahastovarojen hallinnointiin liittyviä tehtäviä kuten osallistuisi ohjelmien seurantakomiteoiden työhön ja varmentaisi hallinnonalallaan käytettyjä varoja koskevat maksustiedot Euroopan aluekehitysrahaston maksuviranomaisena toimivalle sisäasiainministeriölle ja Euroopan sosiaalirahaston maksuviranomaisena toimivalle työministeriölle.

Avustuksen myöntämiseen sovellettaisiin ilman nimenomaista lain säännöstä valtionavustuslakia (688/2001). Tarvittaessa valtionavustuslain 8 §:n nojalla voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Avustuksen myöntämisessä on lisäksi otettava huomioon EY-säännökset ja asianomaisen rakennerahasto-ohjelman määräykset.

Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen toiminta käynnistyisi asteittain siten, että vuonna 2004 toiminta käynnistettäisiin ensin Itä-Suomen lääninhallituksessa. Palkkakustannukset on tarkoitettu rahoittamaan EU-ohjelmien teknisestä avusta. Sen jälkeen toiminta laajenisi koko maahan. Tämä tapahtuisi käytännössä vuoden 2005 aikana.

Esityksen tarkoittamat alemmanasteiset säännökset on tarkoitettu valmistella sosiaali- ja terveysministeriössä samanaikaisesti hallituksen esityksen valmistelun kanssa.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys siirtäessään toimivaltaa aluehallintoon tehostaa rakennerahastoasioiden hoitoa ja luo edellytykset aikaisempaa parempaan hankevalintaan edistäessään paikallisen asiantuntemuksen hyödyntämistä. Esityksellä ei kuitenkaan ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Lääninhallituksille siirtyvien tehtävien hoitoa varten joudutaan palkkaamaan jonkin verran uutta henkilöstöä. Henkilöstön palkkaamisesta lääninhallituksiin aiheutuu siten lisäkustannuksia. Toisaalta sosiaali- ja terveysministeriössä työmäärä tehtävien vähenemisen takia vähenee. Uudistuksesta aiheutuu kokonaisuutena lisäkustannuksia, mutta ne eivät ole suuruudeltaan merkittäviä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä ja perustuu sosiaali- ja terveysministeriön sisäasiainministeriölle tekemään esitykseen.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä ja lääninhallituksilta. Lausunnoissa esitystä pidetään tarpeellisena.

4. Voimaantulo

Tarkoituksena on, että uudistusta ryhdyttäisiin ensimmäisenä soveltamaan Itä-Suomen lääninhallituksessa vuoden 2004 aikana. Sen vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan kesällä 2004.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain 35 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1999 annetun rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain (1353/1999) 35 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

35 §

*Voimaantulo**Toimivallan siirto rakennerahastoasioissa*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2004.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi ministeriön asetuksella siirtää toimivaltaansa rakennerahastoasioissa lääninhallituksille.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2004

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*